

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту спеціальної педагогіки і
психології імені Миколи Ярмаченка
НАПН України

Л.І.Прохоренко
Схвалено Вченою радою Інституту
(протокол № 10 від «15» грудня 2022 р.)

Спеціальність 053 Психологія; 016 Спеціальна освіта
Освітня програма Спеціальна психологія, Спеціальна освіта
Ступінь Доктор філософії

Шифр дисципліни ЗП1
Назва дисципліни Філософія і методологія сучасної науки
Навчальний рік 2022-2023
Кількість кредитів ЄКТС (годин) 2 кредити (60 годин)
Статус Обов'язкова дисципліна

**Короткий опис
дисципліни**

Мета є ознайомлення аспірантів з сучасними проблемами наукового осягнення дійсності на основі осмислення закономірностей і тенденцій розвитку наукового пізнання та логіки взаємодії науки і філософії в історично змінному соціокультурному контексті.

Робоча програма навчальної дисципліни
ЗП1 Філософія і методологія сучасної науки

Пререквізити

Викладачі **Кобильченко В.В., Омельченко І.М.**

Контакти Тел +380972965926; +380970848103
Ема vadimvk@ukr.net; iraomel210781@ukr.net
il

Час для консультацій Вівторок та четвер, 12:00-13:00

Мета курсу

ознайомлення аспірантів з сучасними проблемами наукового осягнення дійсності на основі осмислення закономірностей і тенденцій розвитку наукового пізнання та логіки взаємодії науки і філософії в історично змінному соціокультурному контексті

Завдання курсу

1. Визначати основні тенденції історичного розвитку наукових теорій та методологій від класичного до постнекласичного типів наукової раціональності, їх специфічні риси.
2. Пояснювати принципи та методи наукового пізнання, принципи демаркації наукових та ненаукових форм знання.
3. Демонструвати навички володіння методологічним інструментарієм сучасних наукових досліджень, що носять комплексний характер.

Загальні компетентності

- ЗК1 Розрізняти загальнонаукові, загальнологічні та теоретичні форми наукового знання.
- ЗК2 Виокремлювати емпіричний, теоретичний та метатеоретичний рівні наукового знання.
- ЗК3 Наводити мотиваційно-ціннісні детермінанти вступу за спеціальністю 053 Психологія або 016 Спеціальна освіта.

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК1 Упорядковувати отримані філософські знання відповідно до поставленої наукової проблеми в галузі «Психологія» або «Спеціальна освіта».
- СК2 Аналізувати принципи розвитку своєї науки (психології, спеціальної освіти тощо), вивчення її міждисциплінарних зв'язків, що ґрунтується на філософському аналізі науки.

СКЗ Демонструвати навички володіння методологічним інструментарієм сучасних наукових досліджень, що носять комплексний характер

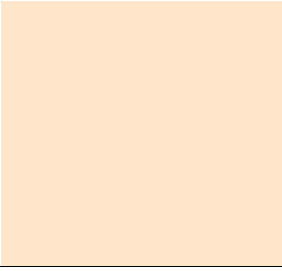
Програмні результати навчання

ПРН1 Організувати та проводити оригінальні наукові дослідження в сфері освіти і психології у відповідності з класичним, некласичним та постнекласичним типом наукової раціональності, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики освіти та психології.

ПРН2 Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень в сфері освіти та психології.

ПРН3 Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.

Програма дисципліни	
Тема 1	Філософія сучасної науки: сутність та етапи розвитку.
	філософія сучасної науки як дослідницький напрям та навчальна дисципліна; етапи розвитку науки та різні стилі теоретизації: класичний, некласичний, постнекласичний.
Тема 2	Стилі теоретизації.
	ключові ознаки стилю теоретизації в дослідженнях у сфері освіти; ключові ознаки стилю теоретизації в дослідженнях у сфері психології.
Тема 3	Логіко-гносеологічні проблеми сучасної науки.
	Теоретизація сучасної науки. Загальнонаукові, загальнологічні та теоретичні форми наукового знання. Емпіричні форми наукового знання.
Тема 4	Аксіологічні проблеми сучасної науки.
	Поняття «цінностей». Цінності психологічної та педагогічної науки: загальнонаукові, цінності наукового співтовариства, внутрішньодисциплінарні, цінності вивчення конкретних проблем, особисті цінності дослідника. Ціннісно-мотиваційні рекомендації щодо методологічної культури дослідників (за В. Зінченко)
Тема 5	Сучасні наукові підходи у психолого-педагогічному дослідженні
	Сучасні методологічні підходи та їх роль у педагогічному дослідженні. Загально-методологічні наукові підходи. Підходи, які характеризують, суб'єктів освіти та їх взаємодію. Підходи, які окреслюють загальне й особливе в педагогічній професії. Підходи, які простежують процесуальні характеристики педагогічної діяльності. Ціннісно-сміслові наукові підходи. Підходи, які розглядають результативні

характеристики професійно-педагогічної підготовки. Підходи, що характеризують творчу, інноваційну спрямованість педагогічної діяльності.

План					
Семестр, тиждень, заняття (дата)	Тема, План заняття	Аудиторні заняття		Самостійна робота	
		Форма	Год	Завдання	Год
Заняття 1	Філософія сучасної науки: сутність та етапи розвитку. Філософія сучасної науки як дослідницький напрям та навчальна дисципліна; етапи розвитку науки та різні стилі теоретизації: класичний, некласичний, постнекласичний.	Семінарське	2	1. Постнекласичний стиль теоретизації	10
Заняття 2	Стилі теоретизації. Ключові ознаки стилю теоретизації в дослідженнях у сфері освіти; ключові ознаки стилю теоретизації в дослідженнях у сфері психології.	Семінарське	2	2. Виокремлення стилів теоретизації у сфері педагогіки і психології в межах теоретико-методологічних підходів до дослідження.	10
Заняття 3	Логіко-гносеологічні проблеми сучасної науки. Теоретизація сучасної науки. Загальнонаукові, загальнологічні та теоретичні форми наукового знання. Емпіричні форми наукового знання.	Семінарське	2	Процедури професійного методологування : 1) категоризація – створення категорій; 2) концептизація – створення концептів; 3) конструктизація – створення конструктів; 4) концептуалізація – створення концепцій.	10
Заняття 4	Аксіологічні проблеми сучасної науки. Поняття «цінностей». Цінності психологічної та педагогічної науки: загальнонаукові, цінності наукового співтовариства, внутрішньодисциплінарні, цінності вивчення конкретних проблем, особисті цінності дослідника. Ціннісно-мотиваційні рекомендації щодо методологічної культури дослідників (за В. Зінченко)	Семінарське	2		
Заняття 5	Сучасні наукові підходи у психолого-педагогічному дослідженні Сучасні методологічні підходи та їх роль у педагогічному дослідженні. Загально-методологічні наукові підходи. Підходи, які характеризують, суб'єктів освіти та їх взаємодію. Підходи, які окреслюють загальне й особливе в педагогічній професії.	Семінарське	2	Підходи, які простежують процесуальні характеристики педагогічної діяльності. Ціннісно-сміслові наукові підходи. Підходи, які розглядають результативні характеристики професійно-педагогічної підготовки. Підходи, що характеризують творчу, інноваційну спрямованість	10

Індивідуальні завдання та підсумковий контроль

Завдання

Особливості виконання та вимоги

1. Підготувати есе на тему «Мої ціннісно-мотиваційні настанови у виборі шляху науковця зі спеціальності 053 Психологія чи 016 Спеціальна освіта». Написати есе на 1 чи 2 сторінки, у формі роздумів щодо власного шляху науковця.
2. Підготовка та написання есе в якому наукової раціональності (класичного, некласичного, постнекласичного). Тип через призму обраного наукової раціональності обирається на власний розсуд. Типу наукової раціональності (класичного, некласичного, постнекласичного) представити актуальність і шляхи вирішення наукової проблеми в галузі спеціальної освіти та психології.

Підсумковий контроль (тест)

1. Теорія як організоване цілісне бачення досліджуваної реальності виникає на основі:
А) концепції; Б) фактів, які піддаються інтерпретації та верифікації; В) емпіричного дослідження?
2. Сходження до цілісного світогляду і несуперечливого розв'язання основної проблеми дослідження це –
А) плюралізм; Б) монізм; В) дуалізм?
3. Для якого типу наукової раціональності характерна дихотомія «зовнішнього» і «внутрішнього»:
А) класичного; Б) некласичного; В) постнекласичного?
4. Методологічний монізм є ознакою:
А) позитивізму; Б) лібералізму; В) плюралізму?
5. Принцип опори на емпіричні факти реальності належить:
А) природничо-науковій парадигмі; Б) гуманістичній парадигмі; В) конструктивістській парадигмі?
6. Епістемологія включає:
А) теорію пізнання; Б) логіку, методологію, філософію науки та наукового пізнання; В) дослідження буття?
7. Оберіть, які аспекти відносяться до логіко-гносеологічних проблем «Філософії сучасної науки»:
А) питання структурної організації буття; редукціонізм у науці; становлення сучасної концепції холізму; Б) різноманіття і суперечливість ціннісних орієнтацій науки як соціального інституту; ціннісні орієнтації ученого; В) теоретизація сучасної науки; трансформації об'єкта та ідеалу об'єктивності; проблема подолання розриву об'єкта і суб'єкта пізнання?
8. Виявлення (реконструкція) цілей науки, її загального змісту,

- структури, методів і закономірностей функціонування є:
А) об'єктом філософії сучасної науки; Б) предметом філософії сучасної науки; В) метою філософії сучасної науки?
9. На якому етапі становлення науки стали актуальними методи міждисциплінарних досліджень, проектування, моделювання, історико-порівняльні методи, комп'ютерні технології:
А) класичному; Б) некласичному; В) постнекласичному?
10. Який із типів наукової раціональності послуговується принципами екологізації, психологізації і холістичності:
А) класичний; Б) некласичний; В) постнекласичний?
11. На ідеях релятивізму, індетермінізму, системності, структурності та еволюційності систем і об'єктів заснована:
А) класична наука; Б) некласична наука; В) постнекласична наука?
12. Оберіть, у межах якого типу наукової раціональності світ пронизаний безкінечним причинним ланцюгом, і в ньому панують суворі та абсолютно визначені закони:
А) класичного; Б) некласичного; В) постнекласичного?
13. Гносеологічними передумови створення теорії при відображенні реальних матеріальних процесів слугують:
А) наукові факти; Б) оперування та обґрунтування понять; В) схематизація, абстрагування та ідеалізація?
14. Оберіть, із яких складників складається метатеоретичний рівень знання:
А) загальнонаукового знання та філософського підґрунтя науки; Б) типів наукової раціональності; В) ключової концепції та теорії?
15. Оберіть, на якому з рівнів дослідницького пошуку одержуване знання фіксується у формі наукової проблеми, наукової гіпотези, теоретичних законів, принципів, категорій, концептів, конструктів, концепцій і наукових теорій:
А) на теоретичному рівні; Б) на емпіричному рівні; В) на метатеоретичному рівні?
16. Основні вихідні теоретичні положення, керівні ідеї – це:
А) науковий підхід; Б) концепт; В) принцип?
17. Фактичний бік поняття, наприклад клас предметів, які визначаються у межах названого поняття це:
А) зміст поняття; Б) обсяг поняття;
18. Онтологічні картини об'єктів, у яких представлена в схемах їх суть презентують:
А) поняття; Б) категорії; В) конструкти?
19. Сформульована контрнорматива – «публікуйся або згинь» (Роберт Мертон) відноситься до:
А) внутрішньодисциплінарних цінностей; Б) цінностей вивчення конкретних наукових проблем; В) цінностей наукового співтовариства?
20. Оберіть, до якої групи цінностей відноситься зазначена ціннісна установка. Відомо, що певна частина практикуючих психологів та педагогів генерує цінності, що суттєво відрізняються від базових цінностей наукового співтовариства («клієнт завжди правий»; головне – отримувати зиск; яких цілей прагне клієнт, не має значення тощо).
А) внутрішньодисциплінарних цінностей; Б) цінностей вивчення конкретних наукових проблем; В) цінностей наукового співтовариства Г) загальнонаукових цінностей?
21. Теоретичне або логічне підґрунтя розгляду або проектування об'єкта; сукупність способів і прийомів здійснення діяльності на основі будь-якої ідеї або принципу, це:
А) ідея; Б) принцип; В) підхід?
22. Ноосферний, цивілізаційний, історико-педагогічний, наративний, фундаментальний, парадигмальний, системний, синергетичний, інтегративний, амбівалентний підходи відносяться до:

- А) загально-методологічних; Б) конкретно-методологічних;
В) філософських?
23. Загальнонауковий метод аналізу всіх чинників, що впливають на досліджуване педагогічне явище чи психологічний феномен, що необхідно враховувати перед прийняттям того або іншого рішення:
А) творчий; Б) системний; В) парадигмальний?
24. Методологія якого підходу передбачає розгляд цілісності структури особистості суб'єктів навчально-виховної діяльності як сукупності стійких властивостей і змінних ситуацій особистісно-професійного розвитку:
А) синергетики; Б) системного підходу; В) парадигмального підходу?
25. Педагогічні основи цього підходу закладено такими науковцями як Г.О. Балл, І.Д. Бех, В.І.Бондар, С.У. Гончаренко, І.А. Зязюн, В.Г.Кремень, Ю. І. Мальований, В.В. Рибалко:
А) синергетики; Б) системного підходу; В) особистісно-орієнтованого підходу?
26. Зазначений підхід спрямовує педагогічний процес на реалізацію стану щільної інтеракції, тобто взаємодії (що характеризується певними системно-функціональними, технологічними особливостями) всіх учасників цього процесу у напрямку вирішення тієї або іншої педагогічної задачі, реалізації певної освітньої мети:
А) партисипативно-інтерактивний підхід; Б) системний;
В) парадигмальний?
27. Індивідуальним відмінностям особистості присвятили свої праці видатні психологи:
А) Б.Г. Ананьєв, Л.С. Виготський, З.І. Калмикова, В.А. Крутецький, Н.А. Менчинська, К.К.Платонов, Б.М. Теплов, С.Л. Рубінштейн; Б) О.О. Бодальов, Н. П. Волкова, І. Я. Глазкова, В. В. Горшкова, Т. В. Іванова, В. А. Кан-Калік, Л. В. Кондрашова, О. І. Кретова, В. А. Кушнір;
В) Альбуханова-Славська, С.Л. Рубінштейн, Д.Б. Ельконін, Г.С. Костюк, В.О. Киричук, Б.Ф. Ломов, В.М. Мясіщев?
28. Які наукові підходи характеризують творчу, інноваційну спрямованість професійно-педагогічної підготовки вчителя:
А) акмеологічний, компетентнісний, рефлексивний; Б) антропологічний, аксіологічний, культурологічний, середовищний, подієвий, регіональний; В) конструктивний, творчий, інноваційний, креативний, евристичний?
29. Оберіть, які підходи характеризують процесуальні характеристики професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів:
А) акмеологічний, компетентнісний, рефлексивний; Б) праксиологічний, діяльнісний, технологічний; В) конструктивний, творчий, інноваційний, креативний, евристичний?
30. Професіографічний підхід відноситься до підходів:
А) які характеризують процесуальні характеристики професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів; Б) які характеризують загальне й особливе в педагогічній професії, структуру, зміст, форми, методи професійної підготовки; В) які характеризують творчу, інноваційну спрямованість професійно-педагогічної підготовки вчителя?

Оцінювання навчальних досягнень	
Вид роботи	%
Відвідування аудиторних занять	20
Відповіді на запитання під час аудиторних занять	30
Індивідуальне завдання 1	10
Індивідуальне завдання 2	10
Підсумковий контроль (тест)	30
Всього	100

Шкали оцінювання			
Бальна	ECTS	Національна	Заліків
90-100	A	Відмінно	Зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
66-69	D	Задовільно	Не зараховано - з можливістю повторного виконання завдань
60-65	E		
35-59	FX	Незадовільно - з можливістю повторного виконання завдань	
0-34	F	Незадовільно - з повторним вивченням дисципліни	Не зараховано - з повторним вивченням дисципліни

Додаткові бали	
Вид роботи та вимоги	Бал за стобальною шкалою
1. Проаналізувати 2 автореферати кандидатських та докторських дисертаційних досліджень (1990-2021 рр.) в галузі спеціальної освіти та психології через призму типу наукової раціональності (класичного, некласичного, постнекласичного).	10
2. Знайти та проаналізувати в авторефератах кандидатських та докторських дисертацій зі спеціальної освіти та психології такі форми теоретичного знання як: розкриття наукової проблеми, гіпотези, поняття, категорії, концепти, конструкти, концепції.	10
3. Знайти в авторефератах кандидатських та докторських дисертацій зі спеціальної освіти та психології та змодельовати в руслі власного дослідження застосування провідних наукових підходів. Охарактеризувати обрані наукові підходи.	10

Основна (обов'язкова) література

1. **Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В.** Методологія наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ. Вид. Ліра-К. 2018. 352 с.
2. **Галіченко М. В., Поліщук І. С.** Хрестоматія з історії та філософії науки. Херсон, 2018. 158 с.
3. **Данильян О., Дзьобань О.** Методологія наукових досліджень. Підручник. Вид. Право. 2019. 368с.
4. **Дескриптивність нелінійного теоретичного знання** / в кн.: Людина в складному світі. – Суми: Університетська книга, 2018. С. 177-198.
5. **Євтушенко М., Хижняк М.** Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Вид. Центр навч.літ. 2019. 350 с.
6. **Корягін М., Чік В.** Основи наукових досліджень. Вид. Алеута. 2019. 492 с.
7. **Методологія та організація наукових досліджень:** навч. посіб. / За ред. І. С. Добронравової, О. В. Руденко. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
8. **Петінова О. Б.** Філософія науки: навч. посіб. Одеса, 2018. 213 с.
9. **Філософія науки.** Підручник для аспірантів. – Київ: Центр учбової літератури, 2018. 218 с.
10. **Філософія науки:** підручник / за ред. І. С. Добронравової. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.

Додаткова література та інші джерела інформації

1. **Апель К.-О.** Априорі спільноти комунікації та основи етики. До проблеми раціонального обґрунтування етики за доби науки. Сучасна зарубіжна філософія: Течії і напрямки. Хрестоматія. Київ : Ваклер, 1996. С. 359-412.
2. **Аругіонов В. Х., Мішин В. М., Свінцицький В. М.** Методологія соціально-економічного пізнання. Навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 353 с.
3. **Бернерс-Лі Т.** Заснування Павутини : З чого починалася і до чого прийде Всесвіт-ня мережа / Т. Бернерс-Лі, М. Фічетті; [пер. з англ. А. Іщенко]. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 207 с.
4. **Вернадський В. І.** Про науковий світогляд [пер. М. Кратко]. Київ : НАН

- України ; Центр гуманітарної освіти , 1996. 56 с
5. **Грабченко А. І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М.** Методи наукових досліджень: Навч. посібник. – Х.: НТУ «ХПІ», 2009. – 142 с.
 6. **Добронравова І.** Практична філософія науки. Суми : Університетська книга, 2017. 352 с.
 7. **Запорожан В. М., Аряєв М. Л.** Біоетика та біобезпека. Київ : Здоров'я, 2013. 456 с.
 8. **Йонас Г.** Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. / Das Prinzip Verantwortung. Versuch einer Ethik für die technologische Zivilisation ; пер. з нім. А.Єрмоленка. Київ : Лібра, 2001. 400 с
 9. **Гончаренко С. У.** Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2010. 308 с.
 10. **Дрогобич : Коло, 2003. 288 с.**
 11. **Кобильченко В. В.** Психіка та її розвиток у психологічних законах і закономірностях. Особлива дитина: навчання і виховання. 2016. №1. С. 7-14.
 12. **Кобильченко В. В.** Спеціальна психологія на сучасному історичному етапі: пошук власної наукової ідентичності. Педагогіка і психологія. 2016. №2. С. 64-70.
 13. **Кремень В. Г., Ткаченко В.** Ціннісні орієнтири мережевого суспільства Психологія особистості. 2013. №1. С. 7–20.
 14. **Тітов І. Г.** До обґрунтування структурно-генетичного принципу у постнекласичній психології експериментальні та прикладні дослідження. Психологія і особистість. 2014. № 1. С. 45–66.
 15. **Тітов І. Г.** Проблема закону в постнекласичній психології. Психологія і особистість. 2015. № 1. С. 30–45.
 16. **Філософія.** Ігор Бичко, Віталій Табачковський, Ада Бичко. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 648 с.
 17. **Фурман А.В.** Ідея професійного методологування : монографія. Ялта ; Тернопіль : Економічна думка, 2008. 205 с.
 18. **Campbell D. T.** Methodology and epistemology for social science. Chicago, 1988. 481 p.

Електронні ресурси:

1. <http://tureligious.com.ua> – Науковий філософсько-релігієзнавчий портал.
2. <http://www.philosophy.ua> – Філософія в Україні.
3. <http://platonanet.org.ua> – Філософія без кордонів.
4. <http://philsci.univ.kiev.ua> – Сайт кафедри філософії та методології науки.
5. <http://plato.stanford.edu> – Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою).
6. <http://www.synergetics.org.ua> – Українське синергетичне товариство.
7. www.philosophy.ua – Український філософський фонд.
8. <http://www.filosof.com.ua> – Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України

Методи навчання

Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Опорні конспекти лекцій. Робоча навчальна програма. Мультимедійні презентації до курсу. Плани практичних занять. Збірка тестових завдань для оцінювання навчальних досягнень майбутніх докторів філософії. Автореферати кандидатських та докторських дисертацій.

Поведінка на курсі

Відвідування аудиторних лекційних та практичних (або онлайн-занять). Сумлінне виконання індивідуальних завдань та самостійна робота над опануванням лекційного матеріалу.

Інформація про викладача

Основні публікації з тематики дисципліни

1. Кобильченко В.В. *Теоретичні основи психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору: монографія* Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. – 367 с.
2. Кобильченко В.В., Омельченко І.М. Спеціальна психологія: підручник / Вадим Кобильченко, Ірина Омельченко. – Київ : ВЦ «Академія», 2020. – 224 с. – (Серія «Альма-матер»).
3. Кобильченко В.В. Пояснювальні принципи спеціальної психології Науково-методологічні та соціальні аспекти психології: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 25-26 серпня 2017 р. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2017. С. 85–90.
4. Кобильченко В.В. Пояснювальні принципи як методологічний орієнтир спеціальної психології. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2019. №2. С. 33-47.
5. Кобильченко В.В., Омельченко І.М. Предмет і міжпредметні зв'язки спеціальної психології в світлі сучасних методологем. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: зб. наук. праць / за ред. В. В. Засенка*. Київ: ФОП «Симоненко О. І.», 2020. Вип. 17. С. 94-109.
6. Омельченко І. Н. Типы научной рациональности в общей и специальной психологии: определение, специфика, генезис. *Специальная педагогика и специальная психология: современные проблемы теории, истории, методологии. История развития специальной педагогики и специальной психологии в России и за рубежом в XX—XXI в.в. Материалы шестого международного теоретико-методологического семинара.* – М. : ГБОУ ВПО МГПУ, 2014. С. 48–56.
7. Омельченко І.М. Комуникативна діяльність дошкільників із затримкою психічного розвитку: теорія і феноменологія: Монографія. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2018. 498 с.
8. Омельченко І. М. Сутнісні модуси категорії «комуникативна діяльність» у дискурсі постнекласичної психології. *Психологія і особистість*. 2017. № 1 (11). С.25-40.
9. Омельченко І. М. Концептуально-методичні підходи до розвитку мовленнєвої діяльності та спілкування в підлітків і юнаків із затримкою психічного розвитку. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2017. № 1 (81). С. 48-59.
10. Омельченко І. М. Методологічні орієнтири екзистенціально-суб'єктного підходу до дослідження комуникативної діяльності у дошкільників із затримкою психічного розвитку. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2018. № 4 (88). С. 40-53.
11. Омельченко І. М. Комуникативна діяльність у структурі свідомості і самосвідомості: феноменологія і ноуменологія. *Психологія і особистість*. 2018. № 1 (13). С. 20-35.
12. Омельченко І. М. Методологія дослідження комуникативної діяльності дошкільника із затримкою психічного розвитку. *Освіта осіб з особливими потребами: виклики сьогодення: Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 21 червня 2018 р.)*. К.: «Наша друкарня», 2018. С.113-119.
13. Omelchenko Iryna, Kobylchenko Vadym. Inter-subjects interactions with adults as a determinant of personal development. Knowledge management competence for achieving competitive advantage of professional growth and development: monograph. BA School of Business and Finance, Riga, Latvia, 2021. P. 383–395.

Зворотній зв'язок

Тел. +380970848103
iraomel210781@ukr.net

Інше

Затверджено

Протокол № 7 від 21 / 10 / 2022 р.

Укладач

Кобильченко В.В., Омельченко І.М.

Завідувач відділу

Бабяк О.О.